

Onderwijskunde nader tot beroepspraktijk

Ruud Klarus hield woensdag 21 mei in Den Bosch zijn inaugurele rede als lector 'competentiegericht opleiden en beoordelen'. De allereerste lector van de Stoas Hogeschool wil onderwijskundig onderzoek en de beroepspraktijk van docenten dichter bij elkaar brengen. "Het idee is om dat te integreren."

FOTO: TOM VAN DEN BOSCH

De inaugurele rede van Ruud Klarus, lector 'competentiegericht opleiden en beoordelen' op de Stoas Hogeschool, is eigenlijk geen rede. Meestal houdt een zojuist aangestelde lector of hoogleraar een hoorcollege, een openbare les over de opdracht en zijn visie. Klarus draagt echter niet een vooraf uitgeschreven tekst voor; hij reageert uitgebreid op de stellingen en dilemma's die zijn toehoorders hebben geformuleerd. Die toehoorders, ruim zestig, zijn afkomstig van hogescholen, van mbo- en vbo-instellingen, het bve-veld, pedagogische centra, de HBO raad, de Onderwijsraad en ook de Stoas zelf. In groepjes van zes, zeven verspreiden ze zich. Ze gaan op eigen initiatief te rade bij Stoas-docenten die iets vertellen over een onderdeel van het competentiegericht opleiden. Klarus wil de toehoorders in beweging brengen, prikkelen, zorgen dat ze zelf kennis ontwikkelen en nadenken over de vraag: hoe zou een op competentiegericht onderwijs ingerichte lerarenopleiding eruit kunnen

zien? Terwijl ze zich in die leervraag verdiepen, zijn zij er ook zelf mee bezig, met competentiegericht onderwijs.

Gescheiden werelden

De Stoas Hogeschool is intussen al een eind op weg. Het competentiegericht curriculum wordt sinds twee jaar geleden ontworpen en tegelijk ingevoerd, vertelt Marjolein de Beus, directeur van de vestiging in Den Bosch. Dat gaat geleidelijk. In september begint het derde jaar met deze vorm van onderwijs. Klarus moet de hogeschool, aldus De Beus, "op het goede spoor houden." Hij is daar al bijna een jaar mee bezig. Vorig jaar in augustus kwam Klarus bij de Stoas en vormde er een kenniskring met docenten en onderzoekers van de Stoas. Ook voordien was 'verwerven van competenties' een rode draad in zijn loopbaan. Na zijn opleiding andragologie, onderwijskunde en voorlichtingskunde, en voor de overstap naar Stoas, zat hij een tijdlang bij Cinop. "Eigenlijk ging het altijd al over competenties." Een lectoraat gaat verder. "Het idee is dat je de kennisontwikkeling op dit gebied vastlegt. De onderzoekswereld en de beroepspraktijk zijn nog te veel

◀ **Ruud Klarus, lector Stoas Hogeschool:** 'je moet onderzoekskennis toegankelijk maken voor de beroepspraktijk'

Toehoorders bij de inauguratie brengen de competentie-ontwikkeling in praktijk ►

gescheiden werelden. Ook de Onderwijsraad heeft dat onlangs nog geconstateerd. Van datgene wat de Onderwijskunde oplevert, komt veel te weinig terecht in de beroepspraktijk. Het idee is om dat te integreren.”

Alle aspecten

Ongeveer tegelijk met de start van het lectoraat bij de Stoas Hogeschool is Ruud Klarus ook lector geworden bij de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN). De HAN is met twee pabo's, een bedrijfsopleiding en een pedagogische opleiding, een veel grootschaliger geheel dan de Stoas. Het lectoraat gaat ook wel over competentiegericht onderwijs, maar het is toch iets anders ingevuld. Het is bij de HAN gefocust op werkplekleren, vertelt Klarus. “Je merkt dat het leren op de werkplek steeds belangrijker wordt en dat je dit met vmbo- en mbo-scholen (die werkplek immers) moet vormgeven.” Bij de Stoas Hogeschool is het breder. “Het is wel leuk dat de school niet zo groot is en dat je je in de implementatie van alle aspecten van competentiegericht onderwijs kunt verdiepen.” Het gaat er bijvoorbeeld over de plaats van de praktijk, de uitvoering van examinering, de samenstelling

van competentieprofielen en de samenwerking met scholen waar studenten die competenties verwerven.

Heel toegankelijk

Intussen leren de toehoorders deze middag heel actief. Bijvoorbeeld dat je leerdoelen vaststelt in een soort van pop-gesprek tussen student en school. Assessment is nu wat anders dan een cijfer met punten achter de komma, maar het gaat om verzamelen van bewijzen voor de verworven competenties. Dan ben je er nog niet, want “een competentie wordt pas een kwalificatie als iemand dat erkent.” Moet je de assessment dan loskoppelen van de opleiding, is elke subjectiviteit in de beoordeling onacceptabel of kan het misschien toch als je kunt onderbouwen waarom je een bepaalde beoordelingsuitspraak doet? Dilemma's die vandaag nog niet worden opgelost. Flankerend onderwijs, zo leer ik ook nog, is onderwijs dat aanvullend is op het leren op de werkplek. En dat werkplekleren kan een simulatie zijn bij de Stoas of ‘authentiek’ plaatsvinden op de onderwijsinstelling. Klarus heeft ook al contact met scholen van Terra, Wellant en Helicon – onderzoeksscholen noemt hij ze – om

werkplekleren vorm te geven. “De essentie is toch dat je competenties voortdurend in een context moet plaatsen.”

“Eigenlijk ben je bezig om leren te verplaatsen naar de scholen waar je als docent aan het werk gaat. Je kunt beter direct van de praktijk leren. Ik denk dat het rendement verbetert en bovendien, als je denkt aan tekorten van docenten, kun je een snellere instroom realiseren en die tekorten opvangen.” Hij voegt er aan toe dat dreigende docententekorten niet het argument mag zijn. “Het kwaliteitsargument staat voorop.” Klarus komt ten slotte nog een keer terug op de integratie van onderzoek. “De beroepspraktijk heeft behoefte aan die onderzoekskennis. Je moet dat heel toegankelijk maken; je zou bijvoorbeeld moeten verbieden om proefschriften in het Engels te schrijven. Die kloof moet kleiner. De kenniskring (met onderzoekers en Stoas-docenten) is een begin. En hopelijk komen daar ook docenten van de onderzoeksscholen bij.” ∞

Ton van den Born